

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ»

Галузь знань			29 «Міжнародні відносини »		Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітньо-професійні програми			«Міжнародні відносини та регіональні студії»		Тип дисципліни	За вибором
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять			
			Лекцій	Семінарських занять	Семінарських занять	Самостійна підготовка
	4	120	32	-	16	72

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Для вивчення дисципліни здобувач має володіти знаннями та навичками з:	«Політологія», «Теорія та практика комунікацій», «Основи культурології», «Міжнародні відносини та світова політика».
Онлайн курси, які можуть бути корисними для попереднього вивчення та в процесі набуття компетентностей за неформальною освітою	Prometheus https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UCF+PCR101+2019_T3/about

Мета курсу:	ознайомлення студентів із загальною теорією конфлікту як соціального феномену, з поняттями, методами, концепціями теоретичної конфліктології; формування вмінь діагностувати, прогнозувати, регулювати конфлікти, а також вміння позитивно сприймати конфлікт та прагматично його використовувати; набуття навичок наукового дослідження міжнародних конфліктів; ознайомлення із поняттями, методами та концепціями теорії переговорів.
--------------------	---

Компетентності, в тому числі відповідно до освітньо-професійної програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу; ЗК 2 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; ЗК 3 – здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово; ЗК 4 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних комунікаційних технологій; ЗК 5 – уміння виявляти та вирішувати проблеми; ЗК 7 – здатність працювати як автономно, так і у команді; ЗК 8 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті; ЗК 9 – навички міжособистісної взаємодії, цінування та поваги різноманітності та багатокультурності; ЗК 10 – здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи	ФК 1 – знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин; ФК 6 – здатність виявляти можливі як безпосередні, так і потенційні загрози та виклики міжнародній безпеці та основні напрями політики щодо зменшення та нейтралізації ризиків; ФК 11 – розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та ізакономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав;

Результати навчання (програмні результати навчання – ПРН)

ПРН 2 – знання про природу та механізми міжнародних комунікацій;
ПРН 3 – знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях;
ПРН 7 – знання основ ведення ділових бесід у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;
ПРН 11 – визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів
ПРН 15 – володіти основами ведення ділових бесід у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;
ПРН 19 – оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.
ПРН 20 – здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.
ПРН 23 – вести ділові бесіди у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики;
ПРН 28 – знання основ формування міжнародної безпеки;
ПРН 29 – знання основ організації дипломатичної та розвідувальної діяльності;
ПРН 35 – використовувати основні положення конфліктології та теорії переговорів;
ПРН 37 – аналізувати зовнішню політику, в т. ч. зовнішню політику України;
ПРН 40 – фахово використовувати ділові сучасні документи та кореспонденцію.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема	Вид заняття	Розподіл балів	Форми та методи навчання (форми робіт, за які здобувач отримує бали)
<i>Тема 1. Статус та значення конфліктології у сучасному суспільстві. Конфлікт у сучасному суспільстві</i>	Лекція 1	-	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Семінарське заняття 1	3	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань.
<i>Тема 2. Історія розвитку конфліктологічної думки</i>	Лекція 2	-	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Семінарське заняття 1	3	Написання реферату або підготовка презентації за темою.
<i>Тема 3. Конфлікт як соціальне явище</i>	Лекція 3	-	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Семінарське заняття 2	3	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань.
<i>Тема 4. Основні структурні характеристики конфлікту. Динаміка конфлікту та механізми його виникнення</i>	Лекція 4	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 2	3	Написання реферату або підготовка презентації за темою.
<i>Тема 5,6. Конфлікт як форма поведінки. Діагностика конфліктів</i>	Лекція 5	-	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Лекція 6	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 3	7	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань. Грунтовний аналіз твору (рекомендовані викладачем) за схемою, наданою лектором.
<i>Тема 7,8. Процес управління конфліктами. Проблема запобігання, регулювання та розв'язання конфліктів. Вирішення конфліктів: форми, етапи, критерії та стратегії. Методи вирішення конфлікту</i>	Лекція 7	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Лекція 8	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 4	7	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань.

			Написання реферату або підготовка презентації за темою.
Тема 9. Переговорний процес як спосіб вирішення конфліктів. Зміст та організація підготовки ділових переговорів. Стратегія і тактика переговорів	Лекція 9	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 5	3	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань. Написання реферату або підготовка презентації за темою.
Тема 10. Посередництво в конфлікті та переговорному процесі	Лекція 10	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 5	3	Грунтовний аналіз конфліктних особистостей групи здобувачів вищої освіти за схемою, наданою лектором.
Тема 11, 12. Проблеми формування переговорної культури	Лекція 11	-	Лекція-дискусія (Power Point), тренінгові завдання
	Лекція 12	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 6	6	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань. Написання реферату або підготовка презентації за темою.
Тема 13. Внутрішньоособистісні та міжособові конфлікти	Лекція 13	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 7	3	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань. Написання реферату або підготовка презентації за темою.
Тема 14. Групові та міжгрупові конфлікти	Лекція 14	-	Лекція-візуалізація (Power Point), тренінгові завдання
	Семінарське заняття 7	3	Грунтовний аналіз фільму (рекомендовані викладачем) за схемою, наданою лектором.
Тема 15. Масові конфлікти в сучасному суспільстві	Лекція 15	-	Лекція-візуалізація (Power Point)
	Семінарське заняття 8	3	Поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із задалегідь визначених питань. Написання реферату або підготовка презентації за темою.
Тема 16. Міжнародні конфлікти в сучасному суспільстві	Лекція 16	-	Лекція-дискусія (Power Point)
	Семінарське заняття 8	3	Аналіз сучасного міжнародного конфлікту (на вибір здобувача вищої освіти)
Контрольна робота		5*2	Самостійне розв'язання студентом певних конфліктних ситуацій (не менше 2-х) на основі засвоєного теоретичного матеріалу.
Підсумковий контроль знань (наукове дослідження, його підготовка, презентація)		40	Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені: Теоретичне питання 1 – 12 балів Теоретичне питання 2 – 15 балів Практичне (ситуативне) завдання (13 балів).
Додаткові бали			Для студентів, які бажають підвищити свій поточний бал успішності, передбачено написання есе, що оцінюється в 3-5 балів.
Додаткові бали в рамках неформальної освіти			Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, проєктна робота тощо.

СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ (дистанційний курс) – <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5228> або <https://classroom.google.com/u/1/c/MTUzMzA0MzI5OTM2>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1) БІБЛІОТЕКА «ПСИ-ФАКТОРА» HTTP://PSYFACTOR.ORG/LYBR.HTM 2) Організація з безпеки та співробітництва в Європі (Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE)) http://www.osce.org 3) Спеціалізована установа ООН з питань освіти, науки, культури та комунікацій (UNESCO) http://www.unesco.org 4) Український незалежний центр політичних досліджень. http://www.ucipr.org.ua 5) Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. http://www.uceps.org 6) Центральна Європейська Ініціатива (Central European Initiative) http://www.ceinet.org	1. Борг Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Х. : Фабула. 2019. 304 с. 2. Гладуелл М. Розмови з незнайомцями. Що слід знати про людей, яких ми не знаємо. К. : КМ-БУКС. 2020. 352 с. 3. Гришина Н. В. Психологія конфлікту К. : Питер. 2018. 576 с. 4. Зернецька О. В. Глобальна комунікація. К. Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2017. 350 с. 5. Калаур С., Фалинська З. Соціальна конфліктологія: Навч. посібник. Тернопіль: Астон. 2010. 360 с. 6. Лефтеров В.О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту // Навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології) О.: Фенікс 2019. URL http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14472 7. Лівін М., Полудьонний І. Простими словами. Як розібратися у своїх емоціях. К. : Наш Формат. 2020. 224 с. 8. Лурия А.Р. Природа человеческих конфликтов. Объективное изучение дезорганизации поведения человека. 2-е изд., К. :Когито-Центр. 2020. 529 с. 9. Майорова М. Сценарии конфликтов: Как без нервов улаживать споры и проблемы на работе и в жизни. К. : Альпіна Паблішер. 2021. 139 с. 10. Памук О. Химерність моїх думок. Х. : Фоліо. 2017. 512 с. 11. Партико Н. В. Психологія конфліктів Л.: видавництво Львівської політехніки. 2019. 132 с. 12. Пономаренко В. В. Практическая конфликтология: от конфронтации к сотрудничеству. К. : АСТ. 2020. 320 с. 13. Попов І., Іщенко Н., Щелін П. Конфлікти, що змінили світ. Фоліо. 2020. 186 с. 14. Сирота, Н. М. Политическая конфликтология: учебное пособие для бакалавриата и магистратуры / 2-е изд., испр. и доп. М. : Издательство Юрайт, 2019. 121 с. 15. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 563 с. 16. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів : Підручник / Є. Б.Тихомирова, С.Р. Постоловський. Рівне : Перспектива, 2017. 240 с. 17. Berne Eric. Games People Play The psychology of human relationships URL http://rrt2.neostrada.pl/mioduszewska/course_2643_reading_3.pdf 18. Carnegie Dale. How to win friends influence people? URL https://images.kw.com/docs/2/1/2/212345/1285134779158_htwfaip.pdf
--	--

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу. Перескладання істипу відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Самостійна робота включає в себе: підготовку індивідуального проєкту та / або проєкту в команді з п'яти осіб, аналіз конфліктних ситуацій, написання есе .
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації.
- Здобувачі вищої освіти мають слідувати принципам академічної доброчесності. У разі виявлення факту плагіату у виконаних роботах здобувач отримує за завдання 0 балів. У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач вищої освіти на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).
- Курс передбачає роботу в команді (до 5-ти осіб).
- Передбачено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у

неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна (введеного в дію наказом 0202-1/233 від 02 липня 2020).

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного/письмового опитування	передбачає написання письмової самостійної роботи з питань, що розглядались. Виставляється здобувачу вищої освіти за одне питання у випадку правильної відповіді. До кожної теми пропонується 4 питання відкритого типу (за усім пройденим матеріалом).	0,25
Робота над індивідуальними завданнями	виступи здобувачів вищої освіти із заздалегідь визначених питань. За виступ на семінарському занятті студент може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого студента) до 3 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.	1-3
Робота над проєктними завданнями, командними роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, виконав ефективно роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	3
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, виконав роль ділової гри тощо, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який мінімально досяг цілей завдання, лише частково виконав роль ділової гри тощо, не продемонстрував знання на практиці, не зміг обґрунтувати власну думку	1
Підготовка дослідження, його презентація (грунтовний аналіз твору та фільму)	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній та письмовій презентації проєкту продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання	3
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній та письмовій презентації проєкту продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	2
	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій презентації проєкту продемонстрував мінімальні знання основного програмного матеріалу, проте в обсязі, задовільному для подальшого навчання і роботи	1
Написання контрольної роботи	здобувач вищої освіти виконує індивідуальну (творчу) роботу, яка демонструє самостійний характер, логіку викладу матеріалу, в повній мірі розкриває сутність питання, що досліджується; специфіку конфліктологічних процесів; містить авторську аналітику.	5

	здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно, вільно та аргументовано його викладає, глибоко розкриває, проте не всебічно аналізує поставлене питання, правильно інтерпретує основні принципи і положення, демонструє розуміння етапів конфлікту та переговорного процесу, виявляє знання основної і додаткової літератури з дисципліни, а також демонструє достатній рівень самостійної роботи.	4
	здобувач вищої освіти в достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, грамотно його викладає, але подекуди недостатньо аргументовано, лише розкриває зміст поставленого питання, демонструє тільки загальне розуміння суті дисципліни, значення конфліктологічного та переговорного процесів в системі наукового знання;	3
	оцінюється робота, якщо вона не демонструє власну специфіку дослідження, не змістовна, відповідь має неузгоджений характер, а також граматичні помилки; не в повній мірі відображена специфіка конфлікту в ситуації, що була запропонована, чітко не окреслена культура переговорного процесу тієї чи іншої моделі, відсутнє авторське бачення перспективності міжкультурних/міжособистісних тощо стосунків.	1-2
Написання есе	Передбачено для здобувачів вищої освіти, які бажають підвищити свій поточний бал успішності	3-5
Самостійна робота		
1.	- дослідити проблему конфлікту в сучасній науці; - охарактеризувати два основні підходи до аналізу конфліктів: природничо-науковий, гуманітарний; - зробити порівняльний аналіз діалектичної теорії конфлікту з конфліктним функціоналізмом; - сформулювати особливості конфліктології як автономної наукової галузі; - дослідити діяльність різноманітних організацій, які створені для виконання практичної функції конфліктології; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
2.	- зробити доповідь-екскурс за темою «Особливості етнонаціональних конфліктів у різних країнах» (загальна теорія конфлікту Р. Руммеля, теорія конфлікту К. Боулдінга, концепція структурного насильства Й. Галтунга.); - мати уявлення про конфлікт в роботах філософів Стародавнього Світу; - концепції політичного конфлікту періоду Середньовіччя; - як розглядався конфлікт в філософії Нового Часу? - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
3.	Поняття, причини, функції та типологія конфліктів: - довести, що люди є рушійною силою конфлікту; - схематично зобразити роль конфлікту в системі життєдіяльності суспільного організму; - зробити порівняльний аналіз форм проявлення конфлікту: пасивних, активних, проміжних; - дослідити позитивні функції конфлікту; - класифікація причин конфліктів М. Дойча та В. Лінкольна. Порівняльний аналіз;	8 годин

	- підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
4.	- охарактеризувати типологізацію учасників конфлікту А. Ішмуратова; - дослідити варіанти ескалації конфлікту; - параметри конфліктів; - визначити основні форми управління конфліктом; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
5.	- детально дослідити типологію поведінки в конфлікті А Рапопорта; - детально дослідити типологію поведінки в конфлікті Томаса-Кілменна; - охарактеризувати фактори, що сприяють співробітництву в конфлікті (М. Вінер, К. Рей); - соціально-статусні розбіжності поведінки в конфліктах; - провести власне дослідження щодо конфліктних особистостей (на прикладі студентів власної групи); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	8 годин
6.	- дослідити ефективність окремих результатів завершення конфлікту; - описати засоби інституалізації конфлікту; - охарактеризувати засоби подолання гніву; - основні підходи до регулювання конфліктів; - процедури втручання в конфлікт, спрямовані на попередження, регрес або розвиток конфлікту; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	8 годин
7.	- запропонувати план врегулювання міжнародного конфлікту (за вибором); - чому філософи створили так багато різних пояснень війни і не дійшли єдиної думки? - критично проаналізувати філософське трактування проблеми війни та миру (за вибором); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
8.	- знайти найбільшу кількість функцій медіатора; - технологія медіації, її результативність та фактори впливу на неї; - зміст діяльності окремих учасників переговорного процесу (спонсори, посередники); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
9.	- особливості неформальних зустрічей в інших країнах світу; - типи світових культур; - характер прийняття рішень на переговорах; - розкрити ключові відмінності між кооперативними переговорами та торгами розподілу; - тактика ведення переговорів (на прикладі кількох націй); - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	6 годин
10.	- сформулювати три ключових аргументи на користь застосування кількісної методології дослідженні міжнародних конфліктів; - пояснити компоненти формули людської самоповаги у. Джемса;	4 години

	- механізми психологічного захисту особистості; - дослідження С Розенцвейга; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	
11.	- конфлікти в організаціях: чинники виникнення, структура конфлікту, конфліктна ситуація, предмет конфлікту; - типологія конфліктів в організаціях; - виробничі конфлікти; - трудові конфлікти; - страйки і локаути як засоби впливу при розв'язанні трудових конфліктів; - способи запобігання і розв'язання інноваційних конфліктів; - кризові періоди розвитку родини; - причини виникнення конфліктів поколінь; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
12.	- різні визначення політичного конфлікту; - запропонувати інноваційні шляхи регулювання та розв'язання політичних конфліктів; - порівняйте декілька підходів (за власним вибором) до розв'язання політичних конфліктів; - міжособистісні політичні конфлікти; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
13.	- особливості окремих типів міжнародних конфліктів; - внутрішні інтернаціоналізовані конфлікти, або «змішані війни»; - терор як засіб масової психологічної поразки; - конфлікт і комунікація: використання контрольованої комунікації в міжнародних відносинах; - національно-визвольні війни як особлива категорія міжнародних конфліктів; - пояснити поняття «китайська азбука конфліктного управління»; - підготувати інформаційні повідомлення, презентації та виступи з вказаних питань	4 години
14.	Підготовка до контрольної роботи, що передбачена навчальним планом	6 годин
Усього		72 години